

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ & ΘΕΣΜΟΙ

09/01/2023

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Τμ. Διοίκησης Επιχειρήσεων & Τουρισμού

Ευάγγελος Ταλιούρης
Πολιτικός Επιστήμονας (PhD, MSc, MPP)

Συμφέροντα-Πολιτική-

- Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στην ανάλυση των συμφερόντων στο πλαίσιο ενός κράτους και γενικότερα ενός μοντέλου διακυβέρνησης.
- Η έννοια του πλουραλισμού, ουσιαστικά αναφέρεται στις αναρίθμητες και διαφορετικές κοινωνικές ομάδες που ανταγωνίζονται για την επίτευξη των στόχων τους μέσα από τη διαμόρφωση και τον ορισμό της ατζέντας δημοσίων πολιτικών. Οι διαφορετικές προτάσεις και τα διαφορετικά συμφέροντα στην άσκηση πολιτικής.
- Ο ανταγωνισμός μεταξύ των ομάδων και η πολυφωνία

Συμφέροντα-Πολιτική-

Ως προς το ρόλο του κράτους στο περιβάλλον του πλουραλισμού

- Διακρίνεται από τις υπόλοιπες ομάδες
- Παραμένει ουδέτερο απέναντι στον ανταγωνισμό
- Εξασφαλίζει την τήρηση του πλαισίου και των κανόνων που χαρακτηρίζουν τον πολιτικό ανταγωνισμό και τη διαδικασία.
- Διαπιστώνεται σε φιλελεύθερα πολιτικά συστήματα και χώρες με αγγλοσαξωνική προέλευση και επιρροή.
- Παρουσιάζει ομοιότητες με τη λογική του άορατου χεριού της κλασικής αγοράς.

Πηγή: Λάβδας. Κ (2004) «Συμφέροντα και Πολιτική». Εκδόσεις Παπαζήση

Συμφέροντα-Πολιτική-

Η προσέγγιση του κορπορατισμού διακρίνεται σε δύο βασικές εφαρμογές....

1. **Αυτής που διαπιστώνεται σε αυταρχικά συστήματα όπου το κράτος έχει κυρίαρχο ρόλο στην οργάνωση και διαμεσολάβηση των συμφερόντων, ενώ κεντρικό ρόλο στους θεσμούς και τις λειτουργίες τους.**
 - Κοινωνική ιεραρχία, τάξη, σταθερότητα
 - Απολυταρχικά καθεστώτα στην Ν. Ευρώπη και τη Λατινική Αμερική.
 - Η αντίληψη του κράτους ως οργανικού συνόλου...

Πηγή: Λάβδας. Κ (2004) «Συμφέροντα και Πολιτική». Εκδόσεις Παπαζήση

Συμφέροντα-Πολιτική-

2. Αυτή που αναφέρεται στην οργάνωση των συμφερόντων υπό το πλαίσιο της δημοκρατικής διακυβέρνησης και των φιλελεύθερων πολιτικών συστημάτων. Στο πλαίσιο αυτό διαμορφώνεται ένα πλαίσιο για τις δημόσιες πολιτικές.
 - Συνιστάται στην ύπαρξη διαρθρωμένων οργανώσεων συμφερόντων.
 - Στη σχέση κράτους-πολιτικής με τις οργανώσεις
 - Η σημασία της τριμερούς διαμόρφωσης.
 - «Κενсуανής συναίνεσης», μικτή οικονομία

Πηγή: Λάβδας. Κ (2004) «Συμφέροντα και Πολιτική». Εκδόσεις Παπαζήση

Συμφέροντα-Πολιτική-

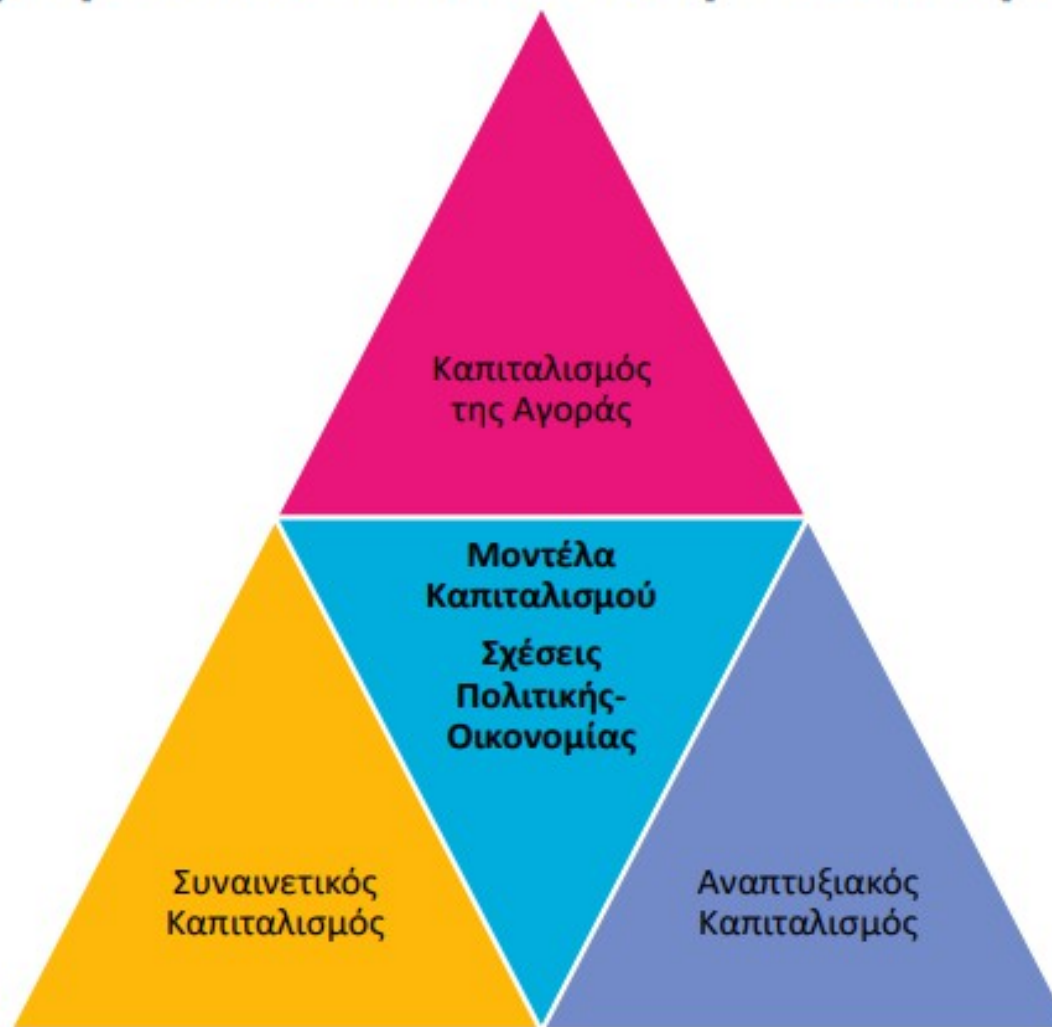
- Ο κορπορατισμός σε φιλελεύθερα πολιτικά συστήματα διακρίνεται για τη θεσμική παράδοση της συναίνεσης και την διαχείριση κοινωνικών ζητημάτων.
- Στην Ευρώπη μεταπολεμικά εξελίχθηκε με την κορπορατιστική νοοτροπία και την παράδοση παράλληλα με τις αρχές του πολιτικού φιλελευθερισμού.
- Οι διαφορετικές προσεγγίσεις ανάμεσα στον πλουραλισμό και τον κορπορατισμό διαφαίνονται και στο πλαίσιο της παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Συμφέροντα-Πολιτική-

Προσεγγίσεις πολιτικού συστήματος-Δημ. Πολιτικής...

1. Το πολιτικό σύστημα γίνεται αντιληπτό ως το κέντρο πλοήγησης του κοινωνικού συστήματος. Κεντρικός ο ρόλος του στην άσκηση της δημ. πολιτικής, με σημαντικές επιρροές.
2. Το πολιτικό σύστημα διατηρεί το θεσμικό του ρόλο και κύρος αλλά σταδιακά στερείται τα μέσα (π.χ. εργαλεία πολιτικής) που του έδιναν τη δυνατότητα να επηρεάζει και να παρεμβαίνει στα υπόλοιπα συστήματα και θεσμούς. Το εκλογικό σώμα το αγνοεί αυτό και συνεχίζει να του μεταβιβάζει αιτήματα.
3. Το πολιτικό σύστημα χάνει τα σαφή σημεία διάκρισης και εξουσιαστικής ιδιαιτερότητας του μέσα από τη συγχώνευση του με άλλα συστήματα. Η διαμόρφωση των δημ. Πολιτικών διέρχονται μέσα από σύνθετα πολιτικά δίκτυα...

Συμφέροντα-Πολιτική-Διακυβέρνηση

Πηγή: Λάβδας. Κ (2004) «Συμφέροντα και Πολιτική». Εκδόσεις Παπαζήση

Διακυβέρνηση-Governance

- Growth depends on governance κατά τους Evans and Rauch (1999), μια διαπίστωση που καταδεικνύει ότι η αναπτυξιακή διαδικασία συνδέεται με την καταλληλότητα, την ποιότητα και τη λειτουργικότητα των θεσμών.
- Η απαρίθμηση των διαχρονικών παθογενειών στην Ελλάδα και τη ΔΔ της είναι χαρακτηριστική (π.χ. δύσμορφος σχεδιασμός, γιγαντισμός, εσωστρέφεια, νομικισμός, πολιτικοποίηση, συγκεντρωτισμός κ.α.)
- Διαχρονικές αδυναμίες και αντιμεταρρύθμιση (σελ. 84)

Πηγή: Μακροδημήτρης-Πραβίτα (2012) "Δημόσια Διοίκηση". Σάκκουλα

Διακυβέρνηση-Governance

- Τα ζητήματα διαφθοράς αποτελούν ένα σημαντικό προς επίλυση θέμα, που δημιουργούν πρόβλημα στη δομή αλλά και την ανάπτυξη του κράτους (π.χ. παραοικονομία).
- Δεν συνιστά μονάχα ελληνικό φαινόμενο αλλά διεθνές.
- Cheema (2005:61) corruption is a problem of poor governance.
- Ο διεθνής δείκτης διαφάνειας Transparency International για τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Διακυβέρνηση-Governance

- Η έννοια της διακυβέρνησης στο πεδίο των πολιτικών και διοικητικών επιστημών είναι νεοπαγής και όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στο βιβλίο (Μακρυδημήτρης-Πραβίτα, 2012, σελ. 108) εάν
 - «ο Woodrow Wilson και ο Max Weber εμφανίζονταν ξαφνικά μπροστά μας και μας άκουγαν να μιλάμε με αυτή την ορολογία, είναι πιθανόν ότι δεν θα αναγνώριζαν το επιστημονικό πεδίο...». Η νέα ορολογία στην ουσία απαντά σε νέα προβλήματα και ζητήματα που προκύπτουν στο ρόλο του κράτους στη διεθνοποιημένη κοινωνία, τη παγκοσμιοποίηση και το μετανεωτερικό της πλαίσιο (Crouch, 2007; Ταλιούρης, 2014).

Διακυβέρνηση-Governance

- **The concept of "governance"** is not new. It is as old as human civilization. Simply put "governance" means: the process of decision-making and the process by which decisions are implemented (or not implemented).
- Governance can be used in several contexts such as corporate governance, international governance, national governance and local governance.(UN. ESCAP,2007)

Διακυβέρνηση-Governance

- **Bad governance** is being increasingly regarded as one of the root causes of all evil within our societies. Major donors and international financial institutions are increasingly basing their aid and loans on the condition that reforms that ensure "good governance" are undertaken (UN. ESCAP,2007)

Διακυβέρνηση-Governance

- Good governance has 8 major characteristics.

Participation,
Transparency,
Rule of law,
Responsiveness

Consensus oriented
Equity and inclusiveness,
Effectiveness and efficiency,
Accountability

Διακυβέρνηση-Governance

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

- Η έννοια της δημόσιας διακυβέρνησης “public governance” σημαίνει: framework of institutions, policies and tools in which the different actors that affect public policy, and have a legitimate interest in public policy, find their place under the stewardship role of the state.
- Rhodes (1997), η έννοια της διακυβέρνησης αναφέρεται σε μια σύνθετη διαδικασία αλληλεπιδράσεων, συντονισμού και συνεργασίας ή διευθέτησης σχέσεων και διαφορών μεταξύ ποικίλων οργανώσεων, θεσμών και υπηρεσιών, καθώς και συναφών δικτύων πολιτικής στη δημόσια σφαίρα

Πηγή: Μακροδημήτρης-Πραβίτα (2012) “Δημόσια Διοίκηση”. Σάκκουλα

Διακυβέρνηση-Governance

- Η έννοια της **πολυεπίπεδης διακυβέρνησης** (multilevel governance) αποτελεί ένα νεωτερικό στοιχείο που αναφέρεται στον εξελισσόμενο ρόλο του κράτους και στη διαμόρφωση δημόσιας πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο.
- Sustainable Development Agenda 2030
- European Union SDA 2030

Αρχή της καλής Διοίκησης -

- Βασικό είναι να γνωρίζουμε αφενός το πώς λειτουργεί η ΔΔ και αφετέρου να κατανοούμε το πώς θα έπρεπε να δουλεύει.
- Οι νόμοι και οι θεσμοί έως ένα βαθμό εγγυώνται την ορθή λειτουργία της ΔΔ και γενικά της διοίκησης. Ωστόσο μπορεί να είναι αναγκαίοι για την ορθή λειτουργία αλλά όχι η μοναδική προϋπόθεση (Διαμαντούρος, 2010).
- Η παρανομία σημαίνει κακοδιοίκηση αλλά η κακοδιοίκηση μπορεί να μην είναι πάντοτε προϊόν παρανομίας (Διαμαντούρος, 2010).

Πηγή: Μακρυδημήτρης-Πραβίτα (2012) "Δημόσια Διοίκηση". Σάκκουλα

Δημόσια Πολιτική (ορισμοί)

- «εξουσιαστική κατανομή αξιών για την κοινωνία» (Easton, 1953)
- «ό,τι οι κυβερνήσεις επιλέγουν ή δεν επιλέγουν να πράξουν» (Dye, 1975)
- «μια μακρά σειρά λίγο-πολύ συσχετιζόμενων ενεργειών καθώς και οι συνέπειές τους σε αυτούς που αφορούν». (Rose, 1969)
- «οι σχέσεις της κυβέρνησης με το περιβάλλον της» (Eyestone, 1971)
- «ένα σύνολο συσχετιζόμενων αποφάσεων που λαμβάνονται από έναν πολιτικό ή μια ομάδα πολιτικών και αφορά στην επιλογή στόχων και μέσων για την επίτευξή τους στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης κατάστασης όπου κατ' αρχήν αυτοί οι δρώντες θα έχουν τη δύναμη να τις υλοποιήσουν» (Jenkins, 1978)
- Anderson: σειρά σκόπιμων και σχετικά σταθερών ενεργειών, που αναπτύσσονται από κυβερνητικά σώματα και γενικότερα από επίσημους φορείς εξουσίας, για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος ή ενός ζητήματος που προκαλεί το ενδιαφέρον.

Δημόσια Πολιτική

- Η ολοένα και αυξανόμενα προσοχή στη διαδικασία από το οργανωτικό σκέλος ή το θεσμικό πλαίσιο της ΔΔ καταλήγει στην ανάδειξη της **Δημόσιας Πολιτικής**.
 - Διαδικασία λήψης αποφάσεων, εφαρμογής, ανάδειξης σκοπών-αποτελέσματα.
- **Cost-Benefit Analysis and Public Policy Design.**
 - Μεθοδική και συστηματική ανάλυση.
- Το πλαίσιο πρέπει να είναι **σαφές** ούτως ώστε να γίνει ουσιαστικότερα και σωστότερα η αξιολόγηση **≠ αόριστοι και αμφισβητούμενοι στόχοι!!!!!!**
- Ο Locke τονίζει την δυνατότητα της διακριτικής ευχέρειας του δημοσίου λειτουργού κατά την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής. Το όραμα και η καλή πρόθεση είναι αρκετά αλλά όχι πάντα (σελ.49)

Δημόσια Πολιτική

- Η διαφοροποίηση της πολιτικής (**politics**) από τη δημόσια πολιτική (**policy**) βασίζεται στο γεγονός ότι αποτελεί ως **διαδικασία** ένα πολυθεματικό και πολυπαραγοντικό πεδίο.

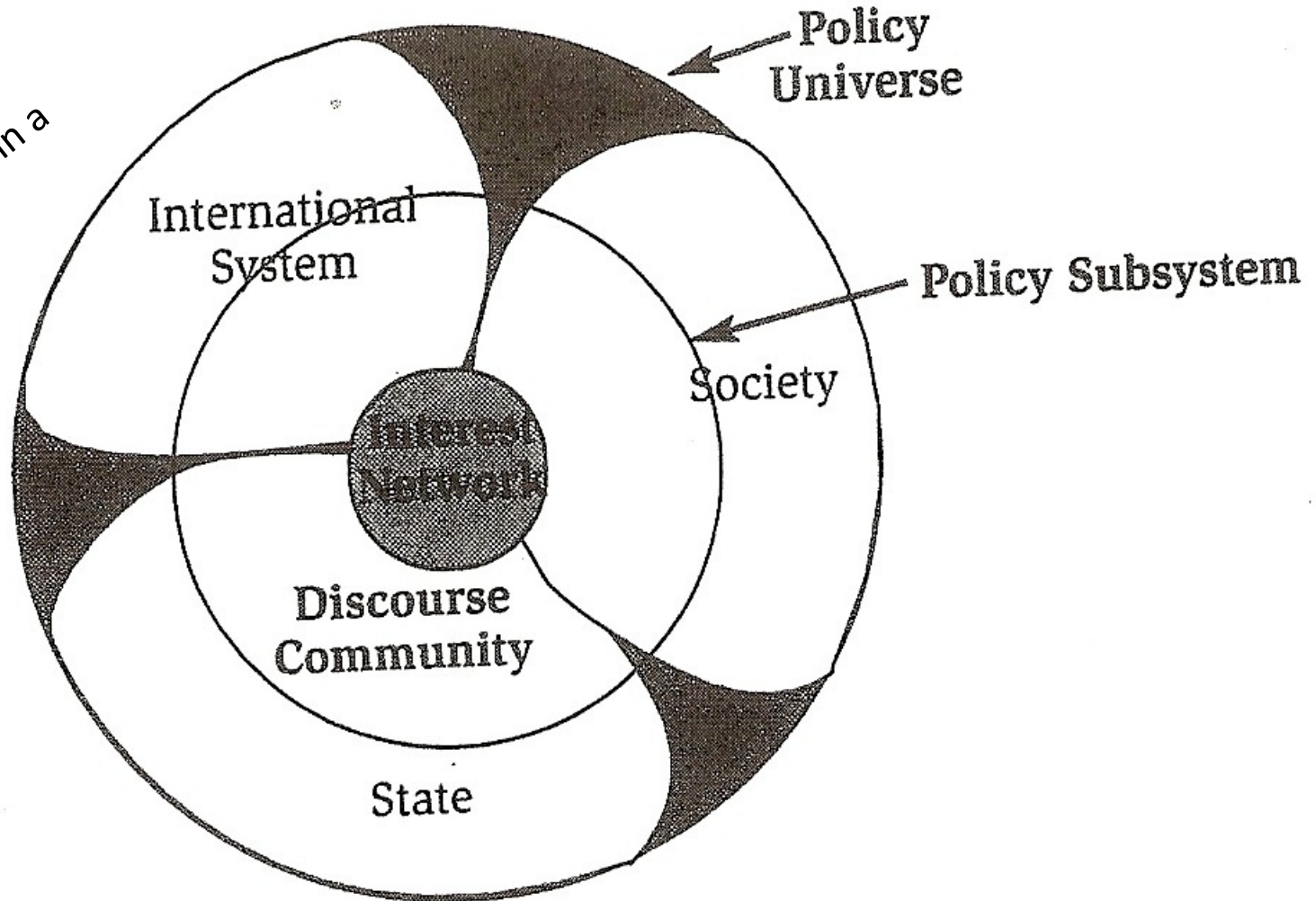
- ΟΟΣΑ «Behavioural Insights and Public Policy»

- *Όπως επισημαίνει και ο Weber είναι διαφορετικό πράγμα η γνώση ενός αντικειμένου και διαφορετικό η γνώση της διαδικασίας.*

- Η ΔΔ μπορεί να έχει τα εργαλεία και τη γραφειοκρατία αλλά δεν κατέχει το μονοπώλιο της γνώσης ειδικά στην Δημόσια Πολιτική, υπάρχουν και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που συμβάλλουν σε αυτή τη διαδικασία (Πανεπιστήμια, Ερευνητικά Ιδρύματα κ.α.)

Policy Subsystem

Institutions and Actors in a
Policy Subsystem

Πολιτική Επιστήμη (Θεωρία-Προσεγγίσεις)

Πλουραλισμός: Ρίζες: φιλελεύθερη πολιτική φιλοσοφία του Locke

Πολιτική έκφραση: Αμερικάνικο Σύνταγμα και στα Ομοσπονδιακά Κείμενα των ΗΠΑ (Federalist Papers).

Βασικές παραδοχές:

- η πραγματικότητα παρουσιάζει κοινωνική, θεσμική και ιδεολογική ποικιλομορφία η οποία είναι θετική και πρέπει να ενισχύεται
- Μεγάλη η σημασία των ομάδων και της οργανωτικής τους αυτονομίας μέσα στο πολιτικό σύστημα
- αναγνώριση των αναπόφευκτων συγκρούσεων μεταξύ των ομάδων σε κάθε σύγχρονη κοινωνία (Dunleavy and O'Leary, 1987:13-71).

Πηγή: Λαδή-Νταλάκου. Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική. Α' τόμος ΕΑΠ 2008.

Πολιτική Επιστήμη (Θεωρία-Προσεγγίσεις)

- Μαρξισμός-Νεομαρξισμός: Ρίζες: έργα των Karl Marx και Friedrich Engels (1840-1880)
 - Σημαντικές για την ανάλυση της δημόσιας πολιτικής είναι οι αντιλήψεις για την κοινωνική δομή και για το κράτος
- Ρίζες συστημικής σκέψης: Αριστοτελική φιλοσοφία: το «όλον» είναι διαφορετικό από τα μέρη που το απαρτίζουν
 - Κυβερνητική (cybernetics): θεωρία του ελέγχου και της επικοινωνίας είτε αυτό αφορά τις μηχανές είτε τα ζώα (Weiner, 1948)
 - πληθώρα εφαρμογών στη μελέτη της δημόσιας πολιτικής

Πολιτική Επιστήμη (Θεωρία-Προσεγγίσεις)

- Θεσμισμός: Η πολιτική επιστήμη μέχρι και τη δεκαετία του 60 ανέλυε κυρίως τους επίσημους θεσμούς του κράτους, π.χ. νομοθετική και εκτελεστική εξουσία
- Νέο-θεσμισμός: ανανεωμένο ενδιαφέρον για τους θεσμούς στα τέλη της δεκαετίας του ' 80 με τρία παρακλάδια: τον ορθολογικό νέο-θεσμισμό, τον κοινωνιολογικό νέο-θεσμισμό και τον ιστορικό νέο-θεσμισμό

Πολιτική Επιστήμη (Θεωρία-Προσεγγίσεις)

Προσεγγίσεις του πολιτικού λόγου (policy discourse)

- Οι **ιδέες** είναι η κινητήριος δύναμη της πολιτικής
- δίνουν έμφαση στο πως κατασκευάζεται η κοινωνική πραγματικότητα μέσα από τις **λέξεις** που περιγράφουν τις διαδικασίες, τους θεσμούς και τις δομές
- Έμφαση επίσης δίνεται στην **υποκειμενικότητα** των αναλύσεων: οι εμπειρικές παρατηρήσεις έχουν ενσωματωμένα υποκειμενικά στοιχεία και γι' αυτό δεν μπορούμε να κάνουμε καθολικές γενικεύσεις
- Η σημασία των ιδεών είναι πρωτίστως εμφανής στις προσεγγίσεις των επιστημικών κοινοτήτων και των συνασπισμών υπεράσπισης.

- Πηγή: Λαδή-Νταλάκου. Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική. Α' τόμος ΕΑΠ 2008.

Θεωρία του Ατομικισμού

Πολιτισμικές προσεγγίσεις

- ✓ ο κόσμος μας κατοικείται από εγωιστικά, ορθολογικά οικονομικά υποκείμενα, που βρίσκονται σε συνεχή ανταγωνισμό, πολλές φορές οργανωμένα μέσα σε ομάδες, με σκοπό να αυξάνουν τα οφέλη τους, με το μικρότερο δυνατό κόστος
- ✓ Κύριες αναλυτικές προσεγγίσεις
 - Προσέγγιση από τη βάση προς τα πάνω: (βλ. ενότητα εφαρμογής πολιτικής)
 - Απουσία παιγνίου θετικού αθροίσματος: το συμφέρον των πολιτών δεν ταυτίζεται με το συμφέρον των δημ. λειτουργών
 - Ρυθμιστική ικανότητα της αγοράς
 - Εγωιστική ανθρώπινη φύση

Θεωρία της Ισότητας

Πολιτισμικές προσεγγίσεις

- ✓ Υπέρ μιας κοινωνίας που αποτελείται από ορθολογικούς υπεύθυνους πολίτες που μέσω συμμετοχικών διαδικασιών και διαλόγου λαμβάνουν βέλτιστες αποφάσεις για την κοινότητά τους
- ✓ Προτεινόμενη κατεύθυνση: «κοινοτισμός» και «συμμετοχική οργάνωση» με τη μορφή αποκεντρωμένων αυτοδιοικούμενων διοικητικών μονάδων Κύριες αναλυτικές προσεγγίσεις

· Πηγή: Λαδή-Νταλάκου. Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική. Α΄ τόμος ΕΑΠ 2008.

Θεωρία της Ισότητας

Πολιτισμικές προσεγγίσεις

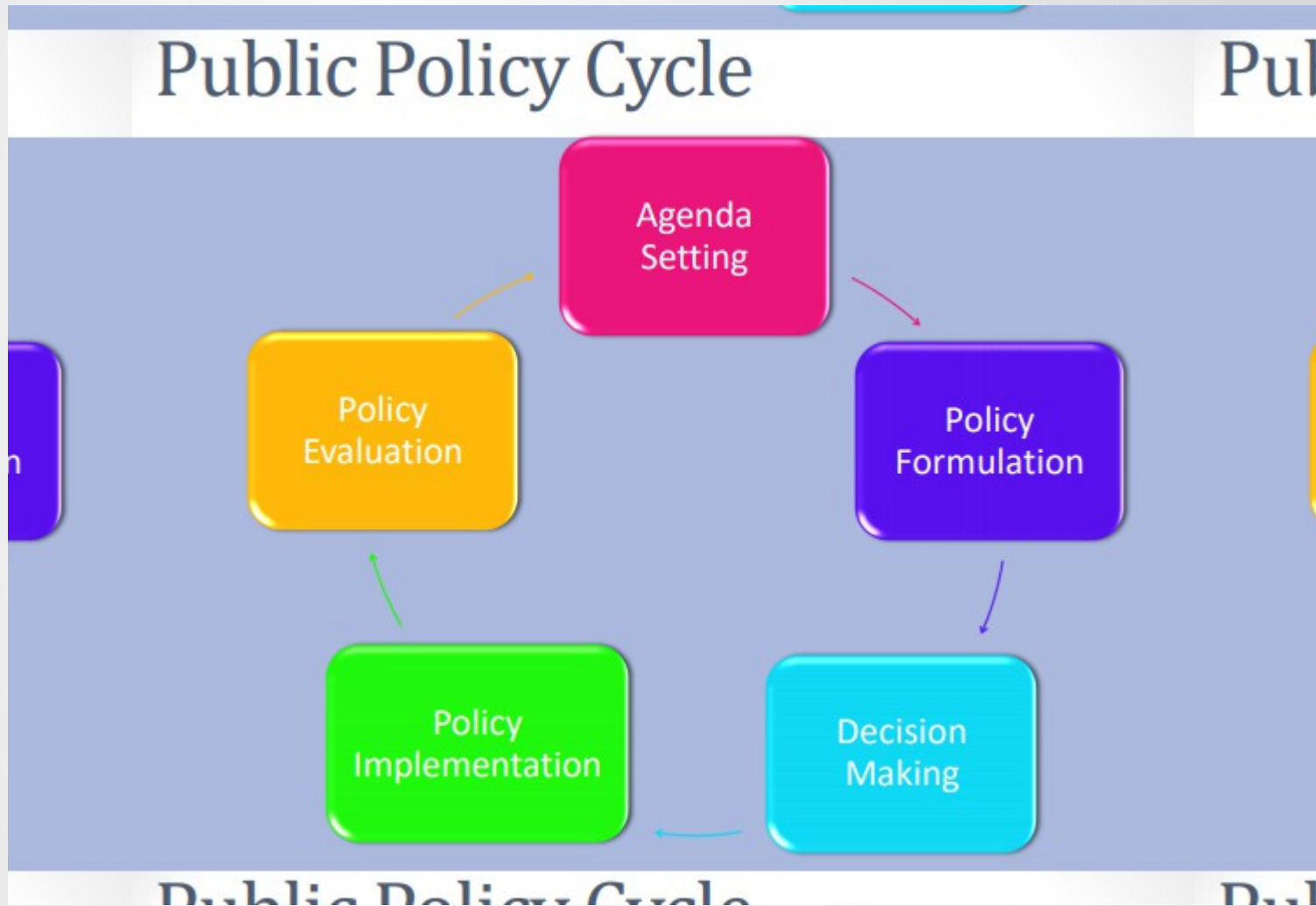
Βασικές Διαστάσεις:

- Αυτοδιοίκηση ομάδας: προτιμάται από κάθε είδους κρατισμό ή επαγγελματικό μάνατζμεντ
- Έλεγχος μέσω αμοιβαιότητας: οι οργανώσεις πρέπει να λειτουργούν με έμφαση στη συμμετοχή και με όσο το δυνατόν λιγότερη ιεραρχία ώστε να υπάρχει συνεχής επιτήρηση από την υπόλοιπη ομάδα (π.χ. κοινά ανοικτά γραφεία)
- Μέγιστη άμεση υπευθυνότητα: οι δημόσιοι λειτουργοί βρίσκονται υπό το συνεχή έλεγχο από την κοινότητα

Προσεγγίσεις Δικτύων

- Δίκτυα: ομαδοποιήσεις οργανώσεων που συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις αλληλεξάρτησης (π.χ. δίκτυο στην ανώτατη εκπαίδευση: σύλλογοι φοιτητών, διδασκόντων, σωματεία εργαζομένων σε θεσμική συζήτηση με το υπουργείο Παιδείας) π Πολύ-θεωρητική έννοια: θα μπορούσε να εφαρμοσθεί σε περισσότερες από μια θεωρίες
- Επιστημικές κοινότητες: Δίκτυα ειδικών με κοινή κοσμοθεωρία για τις σχέσεις αιτίας και αποτελέσματος, οι οποίες σχετίζονται με τον χώρο της ειδικότητάς τους και με κοινές πολιτικές αξίες για τον τομέα πολιτικής όπου αυτές θα έπρεπε να εφαρμοστούν
- Συνασπισμός υπεράσπισης: Σύνολο ατόμων με διαφορετικές αρμοδιότητες (αιρετοί και στελέχη υπηρεσιών, ηγέτες ομάδων συμφερόντων, ερευνητές) που μοιράζονται ένα συγκεκριμένο σύστημα πεποιθήσεων και χαρακτηρίζονται από έναν σταθερό βαθμό συντονισμένης δραστηριότητας μέσα στο χρόνο
- Πηγή: Λαδή-Νταλάκου. Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική. Α' τόμος ΕΑΠ 2008.

Public Policy Cycle

Εργαλεία Πολιτικής (Hood, 1986)

Nodalty	Authority	Treasure	Organization
Information, Monitoring and Release	Command and Control Regulation	Grants and Loans	Direct Provision of Goods & Services and Public Enterprises
Advice and Exhortation	Self-Regulation	User Charges	Use of Family, Community, and Voluntary Organizations
Advertising	Standard-Setting & Delegated Regulation	Taxes & Tax Expenditures	Market Creation
Commissions & Inquiries	Advisory Committees & Consultations	Interest Group Creation & Funding	Government Reorganization